

מסע 'השחף' – Albatros - לישראל

מאת יהודה בן-צור

יכטה, שכינויה 'השחף'. נושאת דגל איטלקי שהייתה מסוגלת לפתח מהירות של 12 קשר בים שקט, אך כושר השייט שלה בים גלי היה ירוד ביותר. הספינה הוענקה במתנה לשלוחת המוסד לעליה ב' באיטליה. לאחר הכרזת העצמאות הוחלט להגישה כשי לחיל הים.

צוות המלווים הורכב מימאי הפלי"ם, **יוחאי בן נון**, שהגיע לאיטליה כ'טרמפיסט' באונית הרכש 'הזקן' במחצית יולי 1948 (בתקופת החלמתו מהפציעה החמורה בקרבות הגדוד הרביעי של הפלמ"ח) **ועמי עמיר**, שחזר לאיטליה ממשימת ליווי ספינת המעפילים 'מדינת ישראל'.

מערכת הרכש "ניצלה" את ההפלגה ושיגרה בספינה 4 מקלעי 'ברטה'. הספינה, שקבולת הדלק שלה חייבה תדלוק נוסף בדרך, יצאה מנאפולי בסוף יולי 1948 ללא אמצעי קשר ו'גדעוני'. התדלוק הוטל על ספינת העולים 'נרקיס', שהייתה בדרכה ממרסיי לחיפה עם המלווים **ברוך**, המכונה 'בוטרוס' והגדעוני **חיים גירון** והוא נערך בבוקר ה-3.8 בצפון כרתים ליד האי זנדה. לאחר התדלוק דווחה נרקיס' ארצה: "**'השחף' נפרד מאתנו הבוקר. יגיע לחיפה ב-6 לחודש [אוגוסט]. מהירותו 9 קשר. המלווים יוחאי ועמי**".

בהמשך, במזרח כרתים, אירעה בספינה תקלה טכנית בעת סערה עזה והיא נאלצה להיכנס לאחד המפרצים. כאמור, בחיפה ציפו לבואה ב-6.8 ואי הגעתה עוררה דאגה רבה, שהלכה וגברה עם הגעת 'הנרקיס' ב-8.8. ממש באותה עת טיפסו יוחאי ואחד מאנשי הצוות במעלה הר עד לכפר יוני סמוך ע"מ לרכוש מזון ובאותה הזדמנות הוא שיגר לסוכן הספינה בנאפולי דו"ח על מצבם (מברק בעברית באותיות לטיניות)¹. ההודעה הועברה דרך נאפולי ארצה וכולם נשמו לרווחה.

סוף טוב, הכל טוב: 'השחף' הגיעה לנמל חיפה ב-15 באוגוסט 1948 ללא טקס כלשהו והועברה לידי חיל הים. בשל כושרה הירוד לא הוכנסה ל'שרות פעיל' ושימשה כמשרד-צף של 'השייטת הקטנה' של חיל הים.

שבוע לפני בואו של יוחאי בספינה הגיעו ארצה 'סירות המחץ' הראשונות והוא מונה למפקד היחידה. כעבור חודשיים וליתר דיוק ב-22 באוקטובר 1948, הוא פיקד על החוליה שהטביעה את אונית הדגל המצרית בחוף עזה, מבצע שזיכה אותו ב'אות הגבורה' בסיום מלחמת העצמאות.

¹. באותה עת הייתי הממונה על ענייני 'המוסד' בנאפולי והמברק הגיע לידי.

יוחאי, יחד עם יהודה בפירנצה – ביולי 1948, ימים ספורים לפני הפלגתו ב-Albatros 'השחף'

נספח

להלן רישומי 'הנרקיס' על מפגש התדלוק, מצוטטים מיומנו האישי של 'הגדעוני'²:

27.7 – מ'הנרקיס' לאיטליה: "הנשק שנועד להגנת הכלי אינו פועל בכלל. התוכלו להעביר לנו נשק עם 'אלבטרוס' (קבלנו את הנשק ב'סידיני'...[מרסיי])." 29.7 – לבירה [רומא]: "נגיע לקפרי ב- 31.7 ... הודיעו מה בדבר הפגישה עם 'אלבטרוס' ומקום הפגישה. סימני הכלי ואם יש לו קשר 'גדעון'. 30.7 – לבירה: "על 'האלבטרוס' לחכות לנו מחר בין 06-07 שלושה מיל צ' מז' לקפרי. אנו לא נוכל להתעכב... אין לנו סידור להחזקת האנשים בתוך האוניה ומים לחצי יום נוסף. על 'האלבטרוס' לחכות לנו". מהבירה – "היפגשו מחר 31 לחודש שעה 04.00 גמת בני'צ... יאכטה אפור בצבע הים. ארובה לבנה במרכז. אורכה 20 ורחבה 3 מטר...". לבירה – "נגיע למקום הפגישה הלילה בשעה 24.00... נא שלחו 'השחף' לשעה זו. מחכים לתשובה. הקטנו המהירות". מהבירה – "תיקון טעות: 'השחף' צבעו אפור בהיר במרכזו ארובה לבנה אורכה 30 מטר". 31.7 – מהבירה: "הנפגשתם עם 'האלבטרוס' ? ענה". לבירה – "נפגשנו עם 'השחף'. ממשיכים [יחד אתנו עד לאתר התדלוק]...". 3.8 – מ'נרקיס' – "העברנו דלק ל'שחף' ליד האי זנדה... בשעה 07.30... תוך רבע שעה. 'השחף' נוסע מכאן ארצה דרך צפון כרתה ויגיע בשישי לחודש [6.8] בערב". 5.8 – מ'נרקיס': "א. הנשק הנמצא על 'אלבטרוס' שייך ל'נרקיס'. תדאגו שיוחזר". מ'ארנון [המוסד בארץ]: "מי זה 'שחף' ?". מ'נרקיס': 'שחף' זה 'אלבטרוס'. 8.8 – מ'ארנון: "באיזו שעה תגיעו ? תשובה: 10.00 גמת".

² . מיומנו האישי של חיים גירון, 'הגדעוני' – דווח מהספינה 'נרקיס' ארצה. היומן הגיע לידי באדיבות ממ"ע (מחנה מעפילים עתלית).